

TVRDOŠÍN

NOVINY VSETKYCH OBCANOV MESTA

MAREC - APRIL 1991

CENA 2 KCS

O MIESTNYCH POPLATKOCH

V zmysle zákona SNR zo dňa 27. novembra 1990 schválilo Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí 21. februára 1991 výšky miestnych poplatkov. Keďže celé nariadenie je pomerne rozsiahle, neuvádzame plný výklad, ale len tie časti jednotlivých paragrafov, ktoré hovoria o konkrétnych cenách alebo o dôležitých upozorneniach. Podrobný výklad poskytnú záujemcom príslušní pracovníci Mestského úradu.

Paragraf 2 - Poplatok za užívanie verejného priestranstva

Bod 6: Sadzba poplatku za umiestnenie skládky a trvalého parkovania (mimo pracovných plôch) je 6 Kčs, - za m² za deň. Za umiestnenie trvalého predajného stánku je paušál 20,- Kčs na deň. Za umiestnenie zariadenia cirkusu, lunaparku a iných atrakcií je 300,- Kčs na deň. U stavebníkov, ktorí stavajú dom alebo iné rekonštrukčné práce v zmysle stavebného povolenia sa stanovuje poplatok za užívanie verejného priestranstva na pol roka 100,- Kčs pri vlastnom stavenisku. Prenosná garáž Kčs 500,- ročne. Za parkovanie na vyznačenom parkovisku sa stanovuje poplatok: 2,- Kčs na jednu hodinu - osobné auto; 10,- Kčs na jednu hodinu - autobus alebo nákladné auto 20,- Kčs na jeden rok -permanentka pre občana Tvrdošína; 100,- Kčs na jeden rok - permanentka pre organizáciu na území mesta.

Príslušná časť paragrafu 14:

- umiestnenie skládky - splatnosť do 10. dňa po ukončení mesiaca
- za trvalé parkovanie zúčtovať štvrtročne do 10 dní po ukončení štvrtroka
- za umiestnenie predajného stánku, cirkusu, lunaparku a iných atrakcií - splatné pred vydaním povolenia
- pre stavebníkov - splatné 10 dní po ukončení polroka.

Paragraf 3 - Poplatok za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie

Bod 2. Sadzba poplatku je ročne trojnásobok ročnej úhrady. Príslušná časť z paragrafu 14: splatné do 30. 6. a 30. 11. príslušného roka.

Paragraf 4 - Poplatok za ubytovaciu kapacitu

- je ročne 2,- Kčs za každé lôžko a deň. Príslušná časť paragrafu 14: poplatky uvedené po par. 4 a par. 5 sú splatné do 10. dňa po ukončení mesiaca.

Paragraf 5 - Poplatok za rekreačný pobyt

Bod 2: v ustanovenej výške pre mesto vyberá a ručí za fyzická alebo právnická osoba, ktorá poskytla prechodné ubytovanie. Bod 4: sadzba poplatku je 10,- Kčs za osobu a každý deň pobytu. Deň príchodu a odchodu sa do doby pobytu nezapočítavajú.

Paragraf 6 - Lokalizačný poplatok

Bod 4: Sadzba poplatku je najviac 10 % ročne zo sumy rovnajúcej sa ročnému nájomnému za užívanie priestorov, t.j. podľa odseku 1 - za umiestnenie kancelárie, prevádzkárne, obchodných priestorov, skladu alebo iného zariadenia slúžiaceho na podnikateľskú alebo inú zárobkovú činnosť v meste. Príslušná časť z par. 14: Poplatok uvedený pod par. 6 a par. 9 je splatný do 30. 6. a 30. 11. príslušného roka.

VEREJNÁ DRAŽBA

V sobotu 13. apríla 1991 v kine Javor od 12.00 do 15.00 hod. prebehne prvá dražba v Tvrdošíne. Okrem iných predajní v obvode bude vzdražená aj predajňa potravín Zdroj na námestí.

Pre obvod Tvrdošín Okresnou privatizačnou komisiou bola zriadená privatizačná sekcia v zložení: Klementína Saradinová - predsedkyňa, A. Adamčáková, M. Kormaňáková a Ján Ferencík-členovia. Okrem toho zástupca Tvrdošína Ing. Marian Mrzena je členom okresnej privatizačnej komisie. Základom jej práce je Zákon o prevodoch vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby zo dňa 25. 10. 1990.

Nie je účelom tohoto článku podrobné oboznámenie so znením zákona. Pre občanov bude zaujímavá informácia, že dražba sa môže zúčastniť ako divák každý občan, ktorý zaplatí vstupné 50,- Kčs. Zájemcovia o vydraženie niektorého objektu alebo prevádzkovej jednotky sa môžu obracať o informácie na Okresnú privatizačnú komisiu č. t. 75-2447, alebo osobne v budove Okresného úradu v Dolnom Kubíne.

Úloha všetkých nás!

Pri zlepšovaní životného prostredia má významnú úlohu výsadba a údržba zelene. Každý rok sa vysadia tisíce stromov, kríkov a kvetov. Zazeleňajú sa areály závodov a ich okolie, ako aj vhodné miesta na sídliskách.

Význam zelene netreba zdôrazňovať. Plní estetické, hygienické a zdravotné poslanie. Je účinným filtrom proti prachu, zápachom, hluku, upravuje tepelné a vlhkosťné podmienky v objektoch a v najbližšom okolí. Je teda najprirodzenejším a najlacnejším prostriedkom na ozdravenie ovzdušia.

Plochy zelene na jedného obyvateľa sú vo väčšine našich miest nedostatočné. Navyše vplyvom emisií škodlivín z priemyselnej činnosti a automobilovej dopravy, ako aj solenie vozoviek, náročnejšia zeleň ťažko prežijie. Výzva pre všetkých:

Pomôžte v okolí svojho bydliska, školy a pracoviska pri výsadbe zelene a jej údržbe. Zveľaďte svoje okolie výsadbou nových stromov. (dokončenie na 2. strane)

Oloha všetkých nás

(dokončenie z i. strany)

mov a kríkov, kvetinových záhonov. Premeňte prostredie sídliska, továrne, závodu na zelené parkové plochy. Nech každé voľné priestranstvo sa zazelená a všetky okná a balkóny zakvitnú.

Břežanská Viera

CENY ZA ODVOZ PDO

Mestské zastupiteľstvo 21. 2. 1991 schválilo žiadosť Technických služieb mesta Tvrdošín a cenách za odvoz pevného domového odpadu:

I. V KUKA nádobách v I. pásme - Tvrdošín, Medvedzie a Krásna Hôrka 195,- Kčs ročne (3,75 Kčs týždenne), v II. pásme - Zemianska Dedina, Nižná, Trstená, Zábiedovo, Stefanov a Ustie nad Priehradou 245,- Kčs ročne (4,70 Kčs týždenne), v III. pásme - Podbiel, Krivá, Oravský Biely Potok, Liesek, Brezovica a Cimhová 260,- Kčs ročne (5,- Kčs týždenne), vo IV. pásme - Dlhá, Vitanová, Zuberec a Habovka 275,- Kčs ročne (5,30 Kčs týždenne) a v V. pásme - Suchá Hora, Hladovka, Oravice a Chlebnice 290,- Kčs ročne (čo je 5,56 Kčs za týždeň).

Tieto ceny pokrývajú iba 50 % skutočných nákladov súčasnej cenovej úrovne a na pokrytie zvyšku sa predpokladá dotácia zo štátneho rozpočtu.

2. V 1100 litrových kontajneroch celoročný poplatok v I. pásme - Tvrdošín Medvedzie a Krásna Hôrka pri odvoze raz týždenne - 1200 Kčs, dvakrát týždenne - 2000 Kčs a trikrát týždenne 2500,- Kčs, v II. pásme - Trstená a Nižná celoročný poplatok pri odvoze raz týždenne - 1500,- Kčs, dvakrát týždenne 2500,- Kčs a trikrát týždenne - 3800,- Kčs.

3. Vo veľkoobjemových kontajneroch (5 m³) nájomné činí 20,- Kčs za deň. Pri odvoze sa vyráta dopravné podľa km a sadzovníka TR 4 pre dopravu plus 30 % úprava cien pohonných hmôt. Za použitie skládky PDO sa bude účtovať podľa tonáže vyvážajúceho vozidla Kčs 40,-/t m³.

CENNIK SLUŽIEB NA MESTSKÝCH CINTORINOCH

Cenník je súčasťou Organizačného poriadku pre pohrebiská v meste Tvrdošín, ktorý bude vyvesený pri všetkých vstupoch do mestských cintorínov v Tvrdošíne, Medvedzi a Krásnej Hôrke.

I. Úhrada za užívanie právo k miestu pochovávaní

1) Prepožičanie miesta pre hrob alebo urnu v zemi včetně miesta pre prísúšenstvo hrobu

O MIESTNYCH POPLATKOCH

(dokončenie z i. strany)

Paragraf 7 - Poplatok za psa staršieho ako 6 mesiacov

Bod 2: neplatí sa za psa, ktorého používa na sprevádzanie alebo ochramu nevidomá osoba, dôchodca s príjmami na hranici životného minima, bezvládna osoba a držiteľ preukazu ZTP/S (zdravotne ťažko postihnutý so sprievodom a zdravotne ťažko postihnutý). Bod 4: Sadzba poplatku je pre Tvrdošín, Krásnu Hôrku a Medvedzie 150,- Kčs, pre sídlisko Medvedzie je 300,- Kčs a pre dôchodcov - osamelých alebo dvojice 50 % teda 75,- Kčs a 150,- Kčs podľa bydliska ročne za jedného psa. Z druhého a každého ďalšieho psa sa zvýši horná hranica sadzby až o 50%. Príslušná časť par. 14: Poplatok je splatný do 15.2. príslušného roka.

Paragraf 8 - Poplatok zo vstupného

Bod 2: neplatí sa zo vstupného na športovú a kultúrnu akciu, ktorej celý výťažok je určený na charitatívne a verejnoprospešné účely. Bod 4: Usporiadateľ je povinný vykonať registráciu vstupníkov na Mestskom úrade. Bod 5: Sadzba poplatku je 20 % zo zisku (! - t.j. po odčítaní všetkých nákladov) z vybraného vstupného. V prípade divadelných predstavení, koncertov vážnej hudby, umeleckých výstav a vedecko - informatívnej prednášky - 10 % zo zisku z vybraného vstupného. Príslušná časť par. 14: poplatok je splatný do 3 dní po ukončení podujatia.

Paragraf 9 - Poplatok z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov

Bod 3: sadzba poplatku je 10 % ročne z predajnej ceny týchto výrobkov. Bod 4: Mestský úrad nariadi vhodnú preukaznú evidenciu príjmov z predaja uvedených výrobkov.

Paragraf 10 - Spoločné a záverečné ustanovenia

Ak nebudú poplatky zaplatené (odvedené) včas alebo v správnej výške mesto ich vyrúbi piatobným výmerom a môže zvýšiť včas nezaplatené poplatky o 50 %. Vyrúbené poplatky sa zaokrúhľujú na celé koruny smerom nahor.

Mestský úrad

(bez ohľadu na vek zosnulého) na dobu 10 rokov za každý započatý 1 m ²	40,- Kčs	alebo exhumácia v dĺžke do 120 cm (deti)	180 cm	220 cm
2) Obnova (predĺženie užívacieho práva na miesto pre hrob alebo urnu (bez ohľadu na vek pochovávaného) na dobu 10 rokov za každý započatý 1 m ²	80,- Kčs	výšky poplatkov po dohode z hrobárom		
3) Prepožičanie miesta k postaveniu hrobky na dobu 10 rokov za každý i započatý 1 m ²	250,- Kčs	2) Vykopanie hrobu pre uloženie rakvy do zeme alebo exhumácia v dĺžke nad 120 cm (dospelý)	180 cm	220 cm
4) Obnova (predĺženie užívacieho práva na miesto kde je už postavená hrobka na dobu 10 rokov za každý i započatý 1 m ²	60,- Kčs	výšky poplatkov po dohode z hrobárom		
5) Prepožičanie alebo obnova (predĺženie) užívacieho práva k uloženiu popolnice na dobu 10 rokov	200,- Kčs	3) Uloženie rakvy do hrobu alebo hrobky (včetně presunu rakvy k hrobu mimo jej otvárania a zatvárania)	60,- Kčs	
6) Prepožičanie, obnova (predĺženie) miesta pre individuálny vsyp popola na dobu 10 rokov	140,- Kčs	4) Dekorácia hrobu čiernym súknom	20,- Kčs	
II. Cintorínske práce a služby		III. Exhumácia a vyzdvihnutie ostatkov		
1) Vykopanie hrobu pre uloženie rakvy do zeme	45,- Kčs	1) Exhumácia (vyzdvihnutie ostatkov) dieťaťa do 10 rokov z hrobu	nezotl.	zotl
			30,- Kčs	10,- Kčs
		2) Exhumácia (vyzdvihnutie ostatkov) osoby staršej ako 10 rokov z hrobu	nezotl.	zotl
			45,- Kčs	20,- Kčs

CENNIK SLUŽIEB . . .

- 3) Exhumácia (vzdvihnutie ostatkov) z hrobky bez ohľadu na vek
nezotl. zotl
35,- Kčs 20,- Kčs

IV. Oloženie popola zosnulého

- 1) Oloženie alebo vyzdvihnutie urny zo zeme z bet. schránky v zemi, alebo z kolumbárnej schránky s pevným uzáverom (včetně výkopu a zahájenia resp. otvorenia uzavretej schránky) 35,- Kčs

- 2) Oloženie alebo vyzdvihnutie urny z hrobky (mimo nákladov za otvorenie a uzavretie z hrobky) 20,- Kčs

- 3) Oloženie alebo vyzdvihnutie urny, alebo pri súčasnej manipulácii s každou urnou pri zabezpečovaní úkonnu podľa 1 a 4 15,- Kčs

- 4) Oloženie urny do spoločného pohrebiska, zmiešanie popola so zemou alebo jeho vysyp na určenom mieste 80,- Kčs

- 5) Rozptyl popola včetně zápisu do knihy rozptylov a vydanie potvrdenia o jeho prevedení 100,- Kčs

V. Prepožičanie obradnej siene k pietnemu aktu (včetně trvale inštalovaného katafalku

- A) I. kategórie 160,- Kčs
II. kategórie pre časť Tvrdošín 110,- Kčs
III. kategórie pre časť Medvedzie, Krásna Hôrka 60,- Kčs

V cene je zahrnuté prepožičanie obradnej siene k pietnemu aktu na dobu odpovedajúcu rozvrhu obradov (spravidla 30 min.), prijatie zomrelého v rakve, vystavenie rakvy za katafalk.

- B) Prepožičanie obradnej siene k pietnemu aktu (dom smútku a pod.)

- 1) Prepožičanie obradnej siene k prevedeniu pohrebu, kremačnému rozlúčeniu, oloženie urny 45,- Kčs

- 2) Prepožičanie prenosného katafalku sa účtuje podľa skupiny 04

- C) Za poučenie chladiarenského zariadenia k oloženiu zomrelého pred pohrebom

- 1) do 96 hodín (zákonnej doby pochovania) 21,- Kčs

- 2) Za každý ďalší i započatý kalendárny deň nad zákonnú lehotu pri odložení pohrebu na žiadosť objednávateľa

- 21,- Kčs D) Smútočný štít zosnulého 1)

D) Smútočný štít zosnulého

- 1) Individuálne písaný 14,50 Kčs

- 2) Trvale inštalovaný (u ktorého sa vymenujú len písma) 5,50 Kčs

- B) Hudobný doprovod v priebehu pietneho aktu

- 1) Hra na varhany alebo harmonium 30,- Kčs

- 2) Reprodukovaná hudba z platní alebo magnetofónových pásov 20,- Kčs

- 3) Reprodukovaný melodram (verše podfarbené hudbou) 20,- Kčs

- B) Smútočný prejav občianskeho rečníka a prednes pri pietnom akte

- 1) V obradnej sieni krematória 25,- Kčs

- 2) V ostatných obradných sieňach 30,- Kčs

- 3) Na pohrebišti 30,- Kčs

Technické služby mesta

Tvrdošín

*****

Mestský podnik

SLUMEX

*****

Služby ako výrobná činnosť boli v predchádzajúcom období oblasťou, kde náš štát investoval nemalé finančné prostriedky, čo sa však neodrazilo na predpokladaných zámeroch a tiež požadovanej kvalite. Týmto spôsobom dochádzalo v mnohých prípadoch ku skutočnosti, že služby ako produkt boli nerentabilné pre ich nesprávne riadenie a neekonomickú prevádzku, čím v konečnom dôsledku trpel zákazník ako hlavný odberateľ tejto činnosti.

Zmeny ktoré sa počas roku 1990 v našom meste urobili neobišli ani Samostatnú prevádzku pri bývalom MsNV, ktorú svojím prvým zasadnutím mestské zastupiteľstvo zrušilo a zároveň zriadilo Mestský podnik SLUMEX. Jeho činnosť bude vychádzať z pôvodnej organizácie a po niektorých úpravách bude ekonomicky samostatný aj pri prijateľných realizačných cenách. Okrem jestvujúcich činností (stolárstvo, zámočníctvo, maliarske a stavebné práce) sa podnik zameria na služby, ktoré vplynú z uvedenia do činnosti nových zákonov (daňový zákon, zákon o majetku obce atď.), pričom v mnohých prípadoch si niektoré služby občania prevádzajú vo vlastnej réžii a ich nákladovosť je z časového hľadiska ešte ekonomicky výhodná.

Podnik od 19.12.1990 dostal do užívania obidva domy služieb, ktoré sa budú využívať hlavne pre obchodné účely výrobných podnikov, ktoré si v nevyužitých priestoroch zriadiť svoje predajne. Už je v prevádzke predajňa Tesly Orava, predajňa SLUMEXU, kde si občania môžu za ceny znížené o 5 až 10 % kúpiť obuv, ktorá je dodávaná priamo z výrobného podniku Partizánske. Okrem toho je už dokončená predajňa Mäsozavodu Tvrdošín v dome služieb na Oravskom nábreží a predajňa

Hydinárskych závodov Ružomberok - dom služieb na sídlisku Medvedzie. Mestský podnik ešte pripravuje prevádzkovanie predajne, ktorej hlavným dodávateľom budú Bavinárske závody Ružomberok. Predbežná dohoda už bola podpísaná.

Avšak nezabúdame ani na účely, pre ktoré boli tieto domy postavené. Už je v činnosti čistenie, kozmetika a kožušníctvo, ktoré prevádzkuje SLUMEX. So súkromných podnikateľov majú v domoch služieb prenajaté priestory čalúnnictvo, krajčírstvo, kaderníctvo, holičstvo, sklenárstvo a pripravuje sa požičovnía videokaziet a platní.

Mestský podnik pri zabezpečovaní svojej hlavnej činnosti musí byť dostatočne pružný, preto sa budeme snažiť, aby jej pracovníci ovládali viacero základných profesií, aby sa pri nárazových prácach mohli navzájom dopĺňať. Vo výkone ekonomických operácií už bolo zavedené automatizované spracovanie. Týmto spôsobom sa časť pracovnej doby tzv. režijných pracovníkov uvoľní na činnosti, ktoré už na rozdiel od minulosti zabezpečujeme kde budú zároveň využité ich doterajšie skúsenosti a znalosti z predchádzajúcej praxe. Je predpoklad, že po týchto začiatkových organizačných zmenách, zlepšení pracovnej a technologickej disciplíny i poriadku na pracoviskách bude podnik vykazovať zodpovedajúce ekonomické výsledky v prospech nášho mesta.

Richard Zafko

*****

RADA MESTSKEHO ZASTUPITEĽSTVA

Po úvodných slovách primátora mesta rokovala rada mestského zastupiteľstva v stredu 27. marca 1991 o jednotlivých problémoch v tomto poradí: 1. Čerpanie rozpočtu mestského úradu za 1. štvrtrok 1991 - situácia je neutušená, za prvé dva mesiace je vykazovaný schodok, oneskoruje sa zákonodarstvo ohľadne majetku miest a obcí a jeho zhodnocovania i okolo tvorby príjmov. 2. Informácie o odmietavej odpovedi ministra školstva SR vo veci zriadenia reálneho gymnázia v Tvrdošine - o probléme píšeme obšírnejšie na inom mieste týchto novín. 3. Návrh nariadenia o všeobecnej čistote a poriadku v meste Tvrdošín - rozdiskutovaný bol spôsob odchytu túlavých psov, voľný pohyb hydiny v centrálnych častiach mesta, fungovanie verejného osvetlenia v Kr. Hôrke a pod. 4. Správa o zabezpečení prác oddelenia výstavby pre rok 1991 - oddelenie bude práce v 14. hlavných a 19. ďalších okruhoch problémov korigovať podľa množstva finančných prostriedkov. 5. Návrhy nových názvov ulíc - rozdiskutované bolo pomenovanie hlavnej ulice (dokončenie na 4. str.)

RADA MESTSKEHO ZASTUPITELSTVA

po biskupovi Vojtaššákovi, na doriešenie bolo určené pomenovanie ulice Partizánska v mestskej časti Krásna Hôrka. Po schválení v mestskom zastupiteľstve nové názvy zverejníme. 6. Prerokovanie návrhu novej štúdie centrálnej mestskej zóny - pripomienky občanov a komisie zainteresovaných organizácií budú prerokované na pléne mestského zastupiteľstva. 7. Informácie o príprave mestského jarmoku na štvrtok 2. mája 1991 - je zaznamenaný v celoštátnom kalendári jarmokov, MsKS zabezpečuje kultúrny program. 8. Ostatné informácie, pripomienky a návrhy - vo štvrtok 4. apríla sa uskutoční brigáda poslancov, členov rady starších atď. pri sadení stromčekov a úprave vstupného námestia na sídlisku Medvedzie. V piatok 5. IV. v Nižnej a Habovke a v sobotu 6. apríla o 15. hodine v kine Javor v Tvrdošine - Kr. Hôrke o 16. hodine v Habovke a v Zuberci sa uskutočnia podujatia I. celoslovenského podrohdáckeho stretnutia mladých primášov a ľudových hudieb s názvom STARE NOTY MLADÝCH STRON na zachovanie regionálnych folklórnych hudobných štýlov Slovenska v tradičnom ľudovom umení. -jmb-

STANOVISKO MATICE SLOVENSKEJ K PREZIDENTOVEMU NAVRHU USTAVY CSFR

Matica slovenská ako celonárodná a nadstranícka organizácia už niekoľko krát vyjadrila svoje zásadne stanovisko v otázke dotvorenia slovenskej štátnosti. Matica slovenská považuje za základné východisko v tejto životne dôležitej otázke dôsledné akceptovanie princípu prvotnosti zvrchovanosti slovenského národa a suverenity Slovenskej republiky.

Matica slovenská odmietla všetky pokusy a snahy degradovať a potlačiť slovenskú národnú štátnosť na úroveň regionalizmu, a to či už na spolkovom alebo unitárno-federatívnom základe. Zvrchovanosť Slovenskej republiky chápe nielen z hľadiska vnútroštátneho, ale aj z hľadiska medzinárodnopolitického. Len takto chápaná suverenity Slovenskej republiky vytvára skutočne demokratickú platformu na nadviazanie a rozvoj rovnocenných vzťahov Slovenskej republiky s ostatnými štátmi Európy a sveta na princípe rovného s rovným.

Návrh ústavy CSFR predložený verejnosti prezidentom V. Havlom však v zásade vychádza

z doterajšieho, vývojom prekonaného modelu riešenia štátoprávných vzťahov medzi Slovenskou republikou a Českou republikou. Návrh ústavy CSFR jednoznačne smeruje k vytvoreniu politického centralizmu na báze federálnych orgánov, a k vybudovaniu prezidentského centralistického systému moci. Matica slovenská považuje navrhnutý model federatívneho štátoprávného usporiadania vzťahov medzi Slovenskou republikou a Českou republikou za nevhovujúce a pre slovenský národ za neprijateľný. Spôsob budovania týchto vzťahov zhoršuje a považuje za neadekvátny a v tejto otázke trvá na dôslednom uplatňovaní princípu prvotnosti zvrchovanosti slovenského národa a suverenity Slovenskej republiky.

Matica slovenská opätovne vyzýva slovenský národ a všetkých občanov Slovenskej republiky, aby sa zjednotili vo svojom úsilí o dotvorenie slovenskej štátnosti reprezentovanej suverénnou a demokratickou Slovenskou republikou.

Predsedníctvo Výboru Matice slovenskej v Bratislave 20. 3. 1991

K VIROM OKOLO SPS

S dátumom odoslania 11. 2. 1991 č. 46/1991 -sekr. prišla primátorovi Tvrdošina Ing. Ivanovi Saškovi odpoveď Ministra školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky na jeho list, o ktorom sme písali v dvojčísle január-február 1991 mestských novín Tvrdošín:

Vážený pán primátor,

dostal som Váš návrh na zriadenie reálneho gymnázia prebudovaním Strednej priemyselnej školy v Tvrdošine. Toto gymnázium, ako vyplýva z Vášho listu, by malo byť koncipované ako cirkevná škola. Z toho dôvodu sme Váš návrh konzultovali s pánom biskupom Františkom Tondrom zo Spišskej diecézy, ktorý nepovažuje za vhodné zrušenie existujúcej školy. Vznik cirkevnej školy upravuje vyhláška Ministerstva školstva, mládeže a športu SR z 30. 10. 1990 o zriaďovaní a činnosti cirkevných škôl. Cirkevnú školu môže zriadiť cirkev, alebo náboženská spoločnosť a táto škola sa môže zaradiť do siete škôl. Podľa môjho názoru je zriaďovanie cirkevných škôl v budovách terajších štátnych škôl vec vyžadujúca dôkladné zváženie a takt. Dôležitá je reakcia rodičovskej verejnosti, jej súhlas a stanovisko mestského zastupiteľstva a politických zoskupení. Stredná priemyselná škola v Tvrdošine má pôsobnosť nielen pre Tvrdošín a okolie, ale pre celú oblasť Oravy a časti

Liptova a okolie Ziliny. Táto škola sa budovala ako stredná odborná škola niekoľko rokov, čo si vyžiadalo veľké náklady. Škola je priestorovo, materiálno-technicky a personálne dobre vybavená. Je to jediná stredná priemyselná škola na Orave na vysokej úrovni, ktorá má svoje opodstatnenie. V jej najbližšom okolí sú dve gymnáziá s dlhoročnou tradíciou. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti pokladám Váš návrh na zmenu Strednej priemyselnej školy v Tvrdošine na reálne gymnázium v blízkej budúcnosti za nerealizovateľný.

S pozdravom

Ján Pištt

Zaujímavosťou je, že sa ministrova odpoveď chytá len jednej zo skutočností, a to je koncipovanie reálneho gymnázia v Tvrdošine ako cirkevnej školy a len túto skutočnosť berie do úvahy pri zostavovaní odpovede. Inak povedané, odpoveď je jednostranná, nerieši celú šírku problému a nezohľadňuje pochybnú budúcnosť absolventov SPS v starom ponímaní. Zrejme minister vychádzal z dvoch listov pedagogickej rady SPS a pedagogickej rady GMEH v Trstenej, ktoré v prvotných obavách o svoju budúcnosť zaujali tiež odmietavé stanoviská.

V novinách január-február 1991 uvádzame

plné znenie primátorovho listu, z ktorého predsa jasne vyplýva, že nejde o návrh na zrušenie, ale rozšírenie a len z roka na rok postupnú premenu SPS tak, aby jednak ľudia tam vyučujúci neprišli o svoje miesta, ale súčasne tak, aby sa profil budúceho absolventa výrazne zmenil v jeho vlastný prospech. Teda ide predovšetkým o budúcnosť našich detí a až na druhom mieste o ostatné sprievodné javy, ktoré riešenie tohoto problému donesie. Zaoberalo sa tým aj riadne zasadnutie Rad mestského zastupiteľstva - 27. 3. 1991, ktoré doporučilo vyvolať jednanie s pozvaním zástupcov SPS na R-MZ, kde by sa korektným jednaním celá vec vysvetlila a prijali sa určité východiská.

Budoucnosť našich v nových podmienkach má naozaj nemôže byť ľahostajná. A nie je jedno, či absolvent terajšieho gymnázia ovláda napríklad jeden svetový jazyk aj to len z polovice, alebo absolvent budúceho reálneho gymnázia bude ovládať dva svetové jazyky, ale bude vedieť v nich plymule komunikovať, lebo ich neprežije na jednej škole bude zdokonaľovať oseme rokov a pritom sa vzdelávať nie jednostranne len technicky, ale všestrannejšie pre život.

- jmb -

MATICNE OKIENKO

V Zuberca, Habovke, Nižnej a Tvrdošíne cez víkend 5. - 7. apríla 1991 sa uskutočnil prvý ročník akcie STARE NOTY MLADÝCH STRUN. Je to nielen názov celoslovenského podujatia zameraného na udržanie a rozvoj tradičného hudobného folklóru resp. mladých primášov a sláčikových hudieb, ale aj vhodná príležitosť pre členov Miestneho odboru Matice slovenskej a každého ďalšieho národne cítiaceho Tvrdošíňčana bez rozdielu politickej a inej príslušnosti **PODPORIT OSOBNÝM PRÍSPENÍM ROZVOJ REGIONÁLNEJ ALE AJ CELOSLOVENSKEJ ĽUDOVEJ KULTURY.** Najmä teraz, keď kultúra vo všeobecnosti bola postavená do úlohy outsidera, ktorému nikto nič zadarmo nedá a ktorý musí počkať, kým naňho zvýšia v štátnej pokladni peniaze. Zakúpenie (beztak lacnej) vstupenky a osobná účasť v sobotu 6. apríla o 15.00 hod. v kine Javor boli tým najmenším, čím každý z nás mohol prispieť k úspešnému priebehu prehládok vychýrených ľudových hudieb bratov Muchovcov z Terchovej, Karpelovcov zo Zakopaného (Poľská republika), ale aj oravských hudieb Richarda Janoštika zo Zuberca a zubereckej folklórnej skupiny.

Svojou "troškou do mlyna" prispela aj Darinka Laščiaková rodená Gažová, ktorú sme chceli pri jednej z mála takých vzácných príležitostí, ako je táto trochu aj "vyspovedať".

Jozef Bašista

A ZAS BOLI DETI VZOROM.

Keďže pred dvoma rokmi malo značný úspech u detí, zástupcov mládeže, ale aj u rodičov podujatie Hľadáme talenty, vtedy bola kinosála plná ľudí každého veku, pripravilo Mestské kultúrne stredisko v spolupráci s Mestským domom detí a mládeže podobnú akciu aj toho roku. Asi desať dní pred celomestskou prehliadkou najúspešnejších talentov prebehli v priestoroch domu detí i kultúrneho strediska výberové predkolá v prednese poézie a prózy, speve, hre na hudobnom nástroji, tanci a výtvornom prejave detí, lebo zástupcovia mládeže absentovali. Bolo až dojímavé ako si 43 účinkujúcich detí vo štvrtok 14. marca 1991 navzájom držalo palce, ako sa potleskom spontánne povzbudzovali, kým 23 prítomných rodičov a ostatných divákov ani pri najlepšej vôli nemohlo naplniť potleskom prázdnu kinosálu. Vstupné bolo 5,- Kčs. Podujatie bolo spopagované cestou mestského rozhlasu, na štetcom písaných plagátoch i prostredníctvom účinkujúcich detí a organizačného tímu. Ziaľ, napriek tomu narazilo na nezáujem. Horšie už je, že dokonca vlastných rodičov účinkujúcich detí, ktoré by sa im so svojimi schopnosťami

tak radi predviedli...

Tak sa zdá, že naša spoločnosť je chorá aj našou vlastnou zásluhou.

- jmb -

SANČÁ PRE HUDOBNE SKUPINY

Javisko kina Javor v Krásnej Hôrke ožilo popoludní 26. februára muzikanským ruchom. Prípravy ako na naozajstny profesionálny koncert. Mestské kultúrne stredisko v Tvrdošíne vytvorilo priestor mladým začínajúcim hudobným skupinám z Tvrdošína a blízkeho okolia, aby sa prezentovali svojou tvorbou pred publikom. Chcelo vyzdvihnúť záujem mladých ľudí, ktorí trávia svoj voľný čas pri nácvikoch a skúškach bez nároku na odmenu, len preto, že im to prináša radosť a potešenie. Na druhom ročníku festivalu hudobných skupín vystúpilo sedem hudobných skupín.

Sontex, študentská kapela z tvrdošínskej priemyslovky, muzikanské trio súrodencov Zákovcov a Juraja Lieskovského z Nižnej pod názvom Blodust, skupina Echo zaujala vlastnými skladbami. "Naším najvýraznejším doterajším úspechom je postup na celoštátnu súťaž ZUC v rámci rezortu", to nám prezradil o skupine vedúci Ladislav Domiňák. Aj členovia skupiny Wind sú študenti SPS v Tvrdošíne. Inšpirovali ich skladby skupiny Echo. Spontánny potlesk publika vyvolalo vystúpenie folkového speváka, gitaristu a skladateľa Petra Bedricha z Tvrdošína. Členom skupiny Dekrét pos-

JARNE PRAZDNINY

Tvrdošínske deti sa počas jarných prázdnin nenudili. Pracovníčky MsDDM Tvrdošín v spolupráci s koordinátorkami voľného času ZS Medvedzie a Tvrdošín pripravili pre školákov bohatý program. Celý týždeň prebiehali akcie, z ktorých si deti mohli vybrať podľa svojho záujmu: návšteva výpočtového strediska, rekordy pre každého, diskotéka, karneval na lade či športová olympiáda na snehu alebo videorozprávky.

Deti sa mohli realizovať v rôznych súťažiach, víťazi boli odmeňovaní drobnými vecnými cenami. Do budúca by sme si priali, aby sa akcií zúčastňovalo viac detí.

Apelujeme na Vás, rodičia, posielajte deti na organizované akcie - sú pod dozorom a budete mať istotu, že sa vaše dieťa netúla.

Dagmar Medvecká

kytlo MsKS podmienky pre nácviky v Kine Javor. Domáci fanšikovia ich vystúpenie náležite ocenili. Bodku za celým podujatím dala skupina ARAMIS, ktorá už nie je žiadnym nováčikom v Tvrdošíne.

Ci podujatie splnilo svoj cieľ? Odpoveď nám môže dať dobrý pocit z vydareného podujatia všetkých účinkujúcich a organizátorov. Skoda len, že hľadisko bolo poloprázdne. A koho by to viac zaujímalo, môže si zakúpiť natočenú videokazetu v MsKS na sídlisku Medvedzie. L. O.

Na snímke jedni z účastníkov, skupina WIND, zložená so študentov SPS Tvrdošín

ZA POKUS TO STOJI...

Koľko sa toho už nahovorilo o potrebe tvorivosti, až to prestáva byť zaujímavé. Totiž, keby sa viac robilo, než hovorilo. A pritom je okolo nás plno tvorivých ľudí, len sa o nich nevie. Tvorivosť môže mať mnoho prívlastkov. Môže byť umelecká i neumelecká, technická, organizačná atď., atď. I tá neumelecká neškolená a naivná má svoj zmysel, ak prináša autorovi pocit seberealizácie a pomáha mu tak čiť. Svojho času bola módna inzitná výtvarná tvorba, poriadali sa výstavy, semináre, medzinárodné podujatia. Ale jestvuje aj, napríklad inzitná slovesná tvorivosť a bohviekoľko ľudí sa jej tajne venuje v hlbokom súkromí snivajúc o úspechu...

Robíme pokus a uvádzame ponášku na bližšie neurčenú ľudovú slovesnú tvorbu od autorov z Tvrdošína.

SEN

Túžim za tým,

čo sa už nikdy nevráti.

Ja viem, je to už dávno,
dávno...

Bola som šťastná
a ty, dúfam, tiež.

Šťastie od nás odišlo
zadnou bránou.

Ziaľ zabudli sme ju zamknúť.
(Skôr ty ako ja).

Ja som už v iných starostiach
a neviem, v akých si ty.

Možno, si ani
nespomenieš na mňa
čo robí a či sní ako ja?

O našej tajnej láske,
o našich sladkých bozkoch
v tráve...

Tráva uschla a je na nej sneh.

Biely a čistý ako panna,
ako krásne biela
nevesta.

Sneh zmizne a narastú
krásne kvety.

Rozkvitnú aj tie, ktoré mám
tak veľmi rada.

Možno mi ich znova donesieš.

MED, VČELY A ČLOVEK

Ako dávno pozná človek včelu a jej vzácny produkt - med, nevieme ani archeologickými, a ani inými vedeckými výskumami presnejšie stavif. Archeologické nálezy skamenelín včely z trefohôr (miocénnej doby) dokazujú, že včela žila na našej planéte už pradávno. S určitosťou však vieme, že med a mlieko patrili

SVÄTÁ RODINA

Autor: G. Schwajda. Réžia: J. M. Bašista. Hrajú: Mária Stureková, Mária Kohárová, Marta Murínová, Anna Sablaturová, Milan Hollý, Daniela Valeková, Jozef Stroka, Milan Chorvát, Roman Mojš. Zvukár: Jozef Lepáček. Premiéra: 16. 3. 1991.

Pred tromi rokmi bola do slovenčiny preložená divadelná hra maďarského dramatika G. Schwajda Svätá rodina. Hru zaradil divadelný súbor pri MsKS a ZO ZDOS v Tvrdošíne tento rok do svojho repertoáru a 16. marca 1991 úspešne uviedol.

V jednoduchom, priezračnom deji divadelnej hry sa prelínajú dve roviny: život matky a život jej štyroch detí. Príbeh nie je len opisom skutočnosti, ale nastavuje vnútorné zrkadlo, ktorým vstupuje do myslenia, tápania i bolestného hľadania zmyslu života jednotlivých postáv. Predstavuje osudy poznačené sebeckom, miestami citovou vyprahnutosťou, samotou i sklamanými ilúziami. Citlivo hľadá všetko to, čo matku s deťmi spája i rozdeľuje. Autor sa zrieka vonkajšej dramatickosti, ťažisko presúva do oblasti, kde má napätie skôr vnútorný charakter.

Premyslenosťou réžijného zámeru, zmyslu pre strih a temporytmus temer jeden a pohodinové predstavenie má gradáciu, pôsobí ako jednoliaty celok. Réžisér staval na autorov štýl, ale obohatil ho ďalší rozmer. Našiel a uplatnil vzťah, keď sa divák môže smiať cez slzy. Dosiahnutie tejto symbiózy je úspechom režiséra i celého kolektívu. Mária Stureková, ako hlavná postava opäť dokázala, že jej právom patria ocenenia, ktoré za svoju prácu v ochotníckom divadle dostala. Naposledy v minulom roku na Scénickej žatve 1990 v Martine, kde spolu s Alojzom Zmrzekom dostali pamätné plakety Matice slovenskej a pozdravné listy ministerstva kultúry SR, na návrh výboru Základnej organizácie Združenia divadelných ochotníkov Slovenska (vlastne, vtedy ešte Zväzu divadelných ochotníkov na Slovesnku) po schválení je z roka na rok výraznejší.

V premiérovom vystúpení splnil divadelný súbor očakávanie divákov a potvrdil, že patrí medzi okresnú špičku.

A. Č.

medzi hlavné potraviny pravekého človeka a že ľudia žijúci nomádskym (kočovním) životom poznali včelu a med. Aj umenie pravekého človeka z doby kamennej prezráda, že poznal včelu a snažil sa produkt využiť vo svoj prospech. Dokazujú to aj objavené 15-20 tisíc rokov staré, červenou farbou namalované fresky na skalnej stene Pavčej jaskyne v Arane v Španielskej Valencii, ktoré sú dielom pravekého človeka. Nákres znázorňuje vyberanie medu divým včelám, ktoré vykrádača podráždene obletujú. Neskôr sa človek snažil roj včiel vylutujúci z diery stromov usadiť už do kľáta

stromu ním pripraveného. Tak chcel získať viac rodín včiel a viac medu, ktorý bol jeho jediným sladidlom, neskôr aj včelí vosk, ktorý mu bol zdrojom na výrobu svietidiel. Toto zdrojkom na výrobu svietidiel. Toto boli prvé kroky včelárenia človeka. Stromy so včelami si aj spíľoval a staval kľáty blízko svojho obydľia. Tak postupom dlhého času prešiel človek až na dnešné racionálne včelárenie, keď sa už na včely nepozera len zo stanoviska získavania vzácneho medu a vosku, ale aj ako dôležitého agrotechnického činiteľa, opelujúceho stromy a rastliny,

MED, VČELY A ČLOVEK

zaručujúceho vysokú produkciu ovocia a semien poľnohospodárskych hmyzomilných kultúr. Zo staroveku sa najstaršie písomné správy o včele a mede zachovali na papyruse písané obrázkovými znakmi. V Egypte sa celé tisíceročia včelárilo vo vypálených hlinených valcoch. Spôsob ich včelárenia je opísaný aj na egyptských reliéfoch. Ich včelárenie bolo veľmi vyspelé. Podľa historických spisov rímskeho spisovateľa Varra starí Rimania mali už pred 2000 rokmi úle s možnosťou zväčšovať a zmenšovať ich podľa veľkosti rodín včiel. Zo slabších známkových krajov prevážali svoje včelstvá aj na lodiach do krajov s kvetenou bohatou na nektár. Grécky učenec Solon sa preplavil cez Egejské more do Egypta, aby nadobudol skúsenosti v chove včiel, ktoré potom využil pri úprave poľnohospodárskych zákonov vo svojej vlasti. Med v staroveku si tak vysoko cenili, že pri obetných slávnostiach ho darovali bohom, predstavujúci si, že med je ich pokrmom. Dávali ho do hrobov faraónov. V egyptských pyramídach nájdený 3000 rokov starý skryštalizovaný med bol jedlý. V gréckom Epidauru v svätyni gréckeho boha lekárstva je na 2000 rokov starom kameni napísaný recept: "Nerozčulovať sa, hodne kľudu, piť med v mlieku, pestovať divadlo a ľahkú gymnastiku". T. Štrnák

NIELEN CHLEBOM JE ČLOVEK ŽIVÝ

Áká je vlastne duša súčasného človeka? Rozorvaná? Túžiacia po nasýtení tela, alebo skôr istoty v pohybe?

Nielen chlebom je človek živý. Slová vyslovené nejedným z nás. Povedané, ale nie celkom precítené. Až keď sa človek dostane do existenčnej krízy, keď nevie, akou cestou kráčať ďalej, keď v noci neprichodí spánok, pretože má v podvedomí myšlienku: moja dieťa, moja škôlka, môj úrad, závod existenčne vydrží možno mesiac a ja neviem čo bude ďalej. Oči podvedome zablúdia k postielke, kde v pokojnom spánku rastie jeho ratolesť. Myšlienky z neistoty svojho zamestnania saperfijnajú s teplým pocitom rodičovskej lásky a vtedy duša sa naplní silouvôle - musím a viem, že všetko sa dá zvládnuť.

"Z poznanej lásky vzniká láska" - slová sv. Kataríny Sienskej, ktorá svojou silou ducha je nám príkladom. Ona sama dosiahla zdokonalenie vo viere a láske. V spojení duše s Ježišom Kristom. V čase hladu rozmnožila chleby, dosiahla obrátenie zatvrdilých hriešnikov pred popravou.

Áká je vlastne púštna duša človeka? Niet priestoru pre beznádej. Zablúdne očami na kríž ukrižovaného Ježiša.

Pochopme... Precíťme...

V. D.

OPUSTENÝ DOM

Aký je smutný pohľad na ten dom!
Ako je smutno tomu domu!

Stratil sa život, ktorý plynul v ňom.
Odišli ľudia, hlasy zanemeli,
zapadli dvere, pánky zhrdzaveli,
oslepli okná, osirel dom celý,
prehnili práhy, popraskali steny,
mach pokryl strechu, plesň malbu plieni.

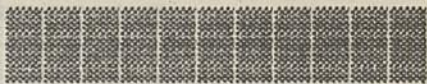
Izby sú púste, hluché, odumreté,
pavúky v kútoch smújú svoje siete.
Chlad je tam v zime, chlad je tam i v lete.

Zo stien sa stráca teplý ľudský dych,
čo desiatročia uchovali v nich -
a tam, kde žilo teplo života,
usadila sa mŕtva pustota.

Na chodníku, čo k domu vodil kroky,
burina rastie a bodliak vysoký.
Na dvore chradne osamelý strom.

Ach, smutný je ten opustený dom.
Ach, presmutno je tomu domu.

P.

MEDAILONIKY Z DEJÍN TVRDOŠINA

54. PAPEZSKY REFERÁT

Udalosť bola uverejnená v roku 1986 v októbrom čísle Tvrdošina, ako medailónik č. 8. tam bol kladený dôraz na hospodársky význam udalosti a trochu bol aj pristráhaný v duchu doby. Teraz podávam udalosť z historicko - cirkevného hľadiska.

Sídlom pápežov nástupcov Svätého Petra, je Rím od počiatku až doteraz. Iba v rokoch 1305 - 1378 pápeži bývali v juhofrancúzskom meste Avignone. V Avignone sídlilo sedem pravých pápežov. Druhým z nich bol Ján XXII. (1316 - 1334). Pápež sa dostal do sporu s nemeckým, ale titulárne rímskym cisárom Ľudovítom Bavorským (1314 - 1347). Cisárovi poradcovia ho nahovárali k absolutizmu a k boju proti Cirkvi. Tvrdili: "Všetky pozemské veci Cirkvi podliehajú panovníkovi a on si ich môže privlastniť. Blahoslavený Peter nemal väčšiu moc, ako ostatní apoštolovia, ani nebol hlavou ostatných apoštolov. Kristus nezanechal Cirkvi nijakú hlavu, ani nikoho neurobil svojím zástupcom. Cisár má právo pápeža naprávať, dosadzovať, zosadzovať." Okrem toho v južnom Francúzsku povstala sekta albigenov, kam bolo treba vyslať misionárov. Tak isto aj do Svätej zeme, ktorá bola v rukách mohamedánov a pútnici tam mali veľké ťažkosti. A tak Ján XXII. poslal z Avognonu roku 1311 do Uhorska dvoch legátov Raimunda de Bonofata a Jakuba Berengária, aby vybrali štvrtročne desiatky z príjmov duchovných pre pomoc Svätej zemi a na výdavky výprav podniknutých proti odporcom a nepriateľom viery". O tom pápež upovedomil kráľa Karola Róberta (1308 - 1342) a ostrihomského arcibiskupa Ganáda (1300 - 1349). Raimund pochoďil v rokoch 1332 - 1333 celé ostrihomské arcibiskupstvo, do ktorého patrili Tvrdošín. Raimundove poznámky sa zachovali v tajnom vatikánskom archíve. Legát našiel na Orave dve farnosti: Aravia a Turdesen. V Aravii - na zámku bol farárom Martin, ktorý mal dôchodky dve marky čiže dve hrivny striebra. Zaplatil 11 grošov. V Tvrdošine bol kňaz Peter, ktorý mal príjem 1 hrivnu striebra a zaplatil 6 grošov. Keďže to boli desiatky z celej úrody, dá sa vypočítať, koľko vynesla celá úroda v Tvrdošine, bolo to teda 10 hriviem, čiže 10 párov volov alebo 40 bravov. V susednom Liptove vizitátor našiel 20 farností. Najdôležitejšie farnosti tam boli: Liptovská Svätá Mara (10 mariek), Ružomberok 8, Lupča 8, Hybe, Michal, Mikuláš po 4 marky ročného dôchodku farára.

Tvrdošín mal medzi týmito farnosťami dost skromné miesto. Chotár mal veľmi rozsiahly až k Bukovinskému potoku na poľských hraniciach, ale tento rozsiahly chotár nebol obývaný ani kultivovaný. Do týchto čias ešte bola možnosť uplatniť aj staroslovenské obrady, ale Anjouvci Róbert a Ľudovít prísne dbali na dodržiavanie latinského obradu. Coskoro sa začalo tiež s rozparcelovaním veľkého tvrdošínskeho chotára zakladaním nových obcí a jednej farnosti.

Stefan Smálik

STRUKOVINY

Sú to dôležité poľnohospodárske plodiny, ktoré slúžia na výživu ľudí. Aj v našich podmienkach je potrebné, aby sa pestovanie strukovín rozšírilo. Majú veľký význam aj pri zlepšovaní štruktúry pôdy a jej obohatovaní dusíkom. Pod strukoviny pôdu nikdy nehnojíme maštalným hnojom. Ak by sme už chceli dodať živiny, tak len dobre vyzretý kompost, alebo priemyselné hnojivo NPK, a to 3 až 4 kg na 1 ár. Strukoviny sú jednorôčné rastliny z čelade bôbovitých. Na ich koreňoch sa vytvárajú malé nádorčeky v ktorých sa hromadí dusík. Rastliny ho čerpajú zo vzduchu. Väčšina strukovín má svoje špeciálne formy hlúbových baktérií, ktoré sa udržia v pôde až 10 rokov. Kvety strukovín sa opelujú vlastným, alebo aj cudzím peľom. Rastliny majú rôzne dlhé vegetačné obdobie, na čo musíme prihliadať pri pestovaní na semeno. U nás sa žiada, aby sme strukoviny vysievali hneď, ako sa pôda prehreje a nehrozia nočné prízemné mrazíky. Davame pozor pri vápnení pôdy, lebo ani jedna strukovina neznáša vápno. Strukoviny môžeme siať po obilninách, hlubovinách, ale aj po koreňovej zelenine. Po zasiatí pozemok mierne utlačíme doskou, aby sme zabránili vysychaniu pôdy. Strukoviny trpia najmä Burariózou fazule a hrachu, hubovou chorobou, ktorá sa prejavuje na listoch, strukoch, byliach a semenách, kde vytvára hnedé a tmavoolemané škvrny (choroba sa vyskytuje pri chladnom a vlhkom počasí) a Zrniarkou hrachovou, ktorá vyžiera semená hrachu, fazule a bôbu. V nich spravidla prezimuje do jari. Skodí najmä počas horúceho leta. K. Hanulák st.

**NEZMESKAJTE PRVY
SUCASNY TVRDOŠINSKY
JARMOK
NA NÁMESTI
Vo štvrtok 2. mája 1991
TESTIME SA NA VASU
NAVSTEVU**

Tvrdošín = Tlačový orgán Mestského úradu =
Vydáva MsKS Tvrdošín = Zodp. redaktor: Jozef
Miloslav Bašista = Vychádza raz za dva mesia-
ce = Náklad 1000 výtlačkov = Tlač: Okresná
správa cestovného ruchu - SLOVTOUR Dolný Kubín

Spoločenská rubrika

VO FEBRUARI SA NARODILI:

Alžbeta Siškovičová, Ľuboš Furdek, Dávid Kubačka, Denisa Váleková, Pavol Loffay, Natália Smoleňová, Jozef Kováč, Simona Jasurová, Matúš Precner, Katarína Medvecká, Roland Libič, Peter Vrana, Monika Astrábová.

SOBASE

Lajmon Cyril - Meňhartová Marcela

V MARCI SA NARODILI:

Stefan Franček, Marek Capko, Petra Matejková, Jana Brčáková, Michal Baranec, Veronika Pajtová, Ľubica Vicenová, Zuzana Kubicová, Zuzana Kuráňová, Lucia Zofajová, Jana Matavková, Ľudovít Kováč.

ODISLI Z NASICH RADOV

Jozef Lazovský	- 84 ročný	Helena Medvecká	- 68 ročná
Andrea Volčeková	- 19 ročná	Zofia Stankovičová	- 53 ročná
Budlof Brna	- 61 ročný	Cecília Lukačíková	- 64 ročná
Jozef Dedinský	- 64 ročný	Ján Kulkovský	- 5 ročný
Lajoš Kováč	- 76 ročný	Peter Veselý	- 38 ročný

XXXX

JANUAR-FEBRUAR v metereologickej skratke

Prvý mesiac roka - 91 môžeme z hľadiska teplotného vývoja rozdeliť do troch etáp, pričom prvá (od 1. do 13. 1.) sa vyznačovala tým, že priemerné denné teploty (PDT) sa udržiavali nad bodom mrazu (od 2 do 6 stupňov celzia). Druhá etapa (od 14. do 30. 1.) je pre zmenu charakteristická vývojom PDT v oblasti mrazu (od -1 do -7 stupňov celzia). Tou treťou je v podstate posledný deň mesiaca, keď nastalo výrazné celodenné ochladenie.

Z hľadiska štatistického: najteplejším dňom bol 11. január s PDT +6,67 C (pre porovnanie - pred rokom to bol 31. január s úplne zhodnou PDT), a naopak najchladnejším dňom bol už spomínaný 31. január s PDT -10,33 C (vlani to bol 6. január s PDT -7,33 C). Najvyššia teplota bola zaznamenaná napoludnie 4., 10. 1., a 12. 1., a to +6 C (vlani 30. 1. +10 C), no a najnižšia ráno 31. 1. 91 a to -22 C (vlani 7. 1. -12 C). Na základe zaznamenaných denných teplôt nám potom vychádza PDT v mesiaci január 1991 -1,33 C. (Pre porovnanie v januári 1990 to bolo +0,25 C a v decembri 90 -1,61 C) Z hľadiska počasia bolo 10 dní jasno a slnečno, 10 dní polooblačno, 7 dní - oblačno a 4

dni zamračené a sneženie.

"Zamrznutý" mesiac - február 1991 so svojimi enormne nízkymi teplotami, predovšetkým v prvých siedmich dňoch, predstavuje na Orave za posledné roky jeden z najchladnejších mesiacov. Z celkového počtu 28 dní v mesiaci až 21 dní malo priemernú dennú teplotu (PDT) pod bodom mrazu, v rozmedzí od -1 až po -21 C.

Z hľadiska štatistického: najteplejší PDT +5,0 C pripadá na 24. a 25. februára, (vlani to bolo taktiež 25. 2. ale +9,67 C), a naopak najchladnejším dňom bol 5. február s PDT -21,67 C, (vlani to bolo 17. 2. s PDT -0,33 C). Najvyššia teplota bola nameraná na poludnie 25. 2., a to +9 C (25. 2. 90 - +15 C), a najnižšia ráno 2. 2., a to -30 C, (17. 2. 90 - -5 C). Na základe zaznamenaných denných teplôt nám potom vychádza PDT v mesiaci FEBRUAR 1991 -5,31 C. (Pre porovnanie - v februári 1990 to bolo +3,77 C).

Z hľadiska počasia bolo 7 dní jasno a slnečno, 6 dní zamračené a sneženie.

Ing. I. Hodorovský